

— Чому? — здивувався Василько. — Я віднесу вас додому і посаджу в банку. А потім, можливо, засушу для колекції. Я таких, як ви, ще ніколи не бачив!

— Як ти смієш, відпусти нас негайно! В мене такі роги...

— А в мене така історія...

— Ми червонокнижні види!! — гримнули жуки хором.

— А що це? — спитав хлопчик.

— Нас занесено до Червоної книги України, — сердито пояснив Скарабей. — Це така велика книга, де записані рослини та тварини, яких треба охороняти. Нас залишилося дуже мало в природі, і ти не ловити нас повинен, а берегти, ти ж людина! Бо я — зникаючий вид. Може, взагалі, я — останній... А я ж священний жук із давніх-давен... — Скарабей заплакав.

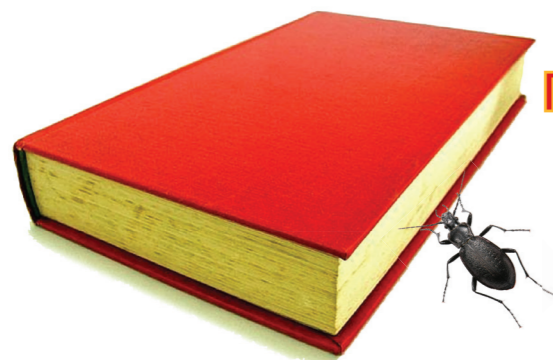
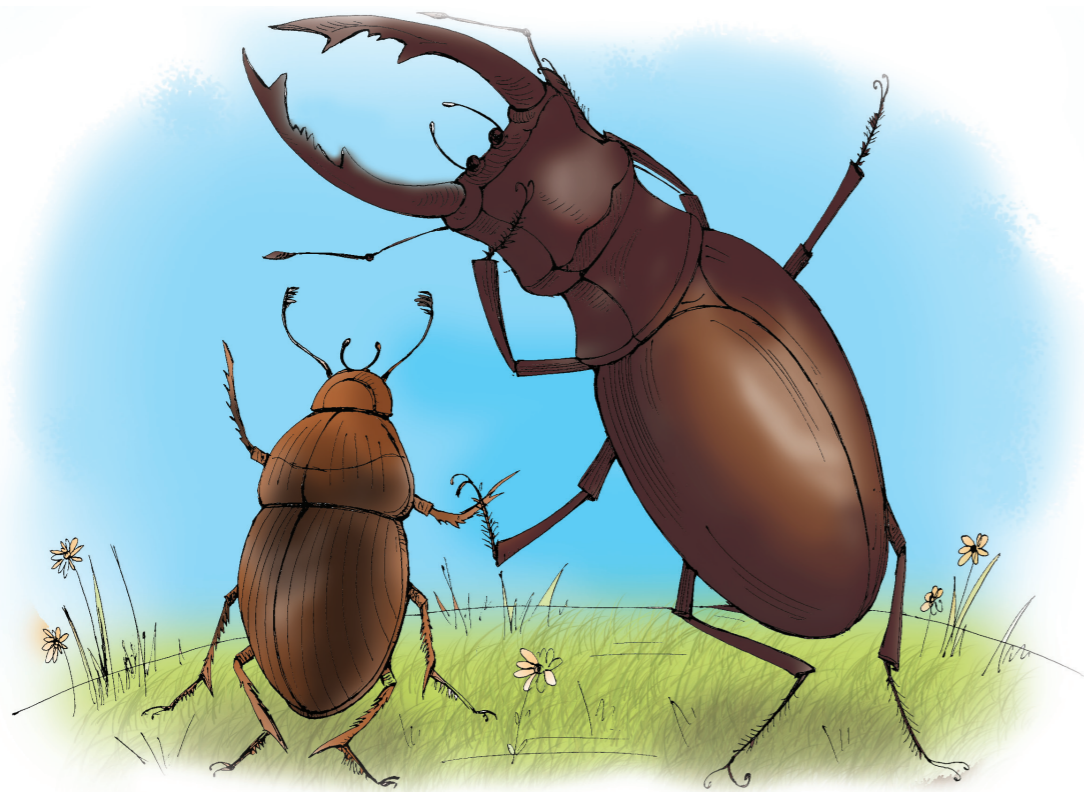
— А я теж рідкісний, і я — найбільший жук, — втрутився Жук-Олень. — Мій вид охороняють у багатьох країнах Європи, але в Данії, Латвії та Естонії нас вже геть не лишилося. От іще в Україні... трошки... — Жук-Олень теж заплакав.

— Вибачте, я ж не знав, — знітився Василько, поспіхом відкриваючи пенал.

Хлопчик посадив Жука-Оленя на велике сухе дерево, а Скарабея переніс на той бік струмка та випустив на сухому піщаному бережку.

— Йдіть собі, та більше не сваріться! — наказав жукам хлопчик. — Тепер я вас знаю та не забуду. Живіть мирно, у злагоді, я буду слідкувати за вами і охороняти вас навіть один від одного!..

Олена Крижановська

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-23,

e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Світлана Вольська,

e-mail: svitlana300@gmail.com

Дизайн і верстка Марина Шутурма

Підписано до друку 05.02.13,

формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 8 000 прим.

Адреса редакції: 79038, м. Львів,

а/с 9838. Надруковано в друкарні

ДП "Видавничий дім "Укрпол".

Юний дослідник природи

(твоє ім'я та прізвище)

№8/2013

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ЖУКИ,

занесені до Червоної книги України

ДОВІДНИК ЮНОГО ПРИРОДОДОСЛІДНИКА

Скарабей священний (*Scarabaeus sacer*). Вид жуків роду Скарабеї, рідкісний зникаючий вид, занесений до Червоної книги України. Розмір до 4 см. Раніше траплявся в південних степах та в Криму. Зараз єдине місце, де є шанс знайти скарабея — заповідник Асканія-Нова.

Жук-олень, рогач звичайний (*Lucanus cervus cervus*). Розмір 5–7 см, найбільший з твердокрилих фауни України. У самців дуже великі щелепи, схожі на роги оленя. Колись був поширений у лісах всієї Європи, зараз — рідкісний вид, під охороною. Занесений до Червоної книги України.

Жужелиця дама (*Carterus dama*). Дуже рідкісний червонокнижний вид з родини жуків-турунів. Чорна, маленька (до 1 см), має розкішні довгі вуса та тонку „талію“. Обриси та рельєф на спинці нагадують фігурку дами в корсеті. Раніше траплялася в південних степах.

СЛОВНИЧОК РОЗУМНИКА

Коллеоптерологія — наука, що вивчає жуків.

ЖУКИ-СУПЕРНИКИ

(Наукова казка)

Якось на вузькій гілці, перекинутій через струмочок, наче місток, зустрілися два великих чорних жуки: Жук-Олень та Скарабей.

— Ти, рогачику, ану, поступися мені дорогою! — владно звелів Скарабей, наче був королем усіх земель довкола.

— А ти хто такий? — здивувався Жук-Олень. — Ти що, Жужелиця Дама, щоб пропускати тебе вперед?

Товстенький чорний жук обурено підняв лапки:

— Я — Священний Скарабей! Моїх пращурів люди шанували ще понад 5 тисяч років тому! Мої зображення є поряд із фараонами Давнього Єгипту! Мене увічнювали як талісман у камені, в золоті та в інших дорогоцінностях! Я прийшов сюди з піску пустель і мій шлях зі сходу на захід символізує вічний рух Сонця на небосхилі!

— То й забирайся назад у пісок пустель, поки я не скинув тебе у воду! — розлючений Жук-Олень теж став дибки. Він був набагато вищий за Скарабея. — Я — найкрупніший та найвідоміший жук у Європі! Мене прозвали „оленем“, бо маю прекрасні роги, якими перемагаю всіх своїх ворогів у чесному двобої! Але у справжніх оленів роги виростають, а я з ними народжуюся! В давнину люди вірили, що я можу притягувати до дерев блискавки! Може, хочеш, щоб тебе вдарила блискавка? Як не пропустиш мене, я тебе покусаю своїми рогами!

— Покусає рогами, ой лишенько! — зареготав Скарабей. Він тримався передніми лапками за живіт та хитався так, що від реготу міг перекинутися на спину. А для жука це страшенний ризик, бо перевернутися знову на ноги їм дуже важно. Особливо великим та товстим, а саме таким і був Скарабей.

— Так, — образився Жук-Олень, — мої роги – це величезні щелепи. Бачиш, всі зубчики в них дивляться всередину. Це моя зброя виключно для турнірів. Я можу перекусити ними кожного, хто сміятиметься з мене! Мої щелепи сильні, наче клешні у краба!

— Такий величезний, а не знає, що то в нього на голові: роги, щелепи чи клешні! — глузував Скарабей. — Поки не визначився, хлопче, забирай-но свої роги з моєї дороги!

— Сам забирайся! Тобі звично ходити задом-наперед, наче ракові! — не здавався Жук-Олень. — А де ж твоя славетна кулька, яка начебто символізує Сонце? Соромишся показати? Бо ти ліпиш кульки з гною! Ось який твій найцінніший скарб!

— В кульках — мої личинки, тож це справді мій скарб! Я переробляю відходи та збагачую ґрунт! Я корисний жук, я працюю! А ти лише гризеш дерева!

— Я харчуюся тільки старими та хворими деревами! — кричав Жук-Олень. — Я теж корисний! А ще – я гарний! І найбільший: мій зріст 7 сантиметрів разом із рогами! А мені жити нема де, всі сухі дерева та колоди люди забирають!

— А моєму родоводу понад 5 тисяч років! Бачиш, який я блискучий? Це тому, що дуже старий. Може, я останній Скарабей в Україні! Мені теж немає де жити, люди розорюють цілинні степи, і я... Геть з дороги!!

— Пропусти мене, я більший, сильніший, гарніший...

— А я!... Ой, що це?!..

Поряд із струмочком проходив першокласник Василько. Він був допитливий хлопчик, і помітив двох великих жуків, що стояли лоб до лоба на вузькій гілці та вимахували лапами один перед одним, наче хлопчак в бійці.

Швидко звільнивши пенал від ручок та олівців, Василько вхопив за спинку спершу Скарабея, а потім Жука-Оленя і закрив їх у яскравій пластиковій коробці. Приклав коробку до вуха та дуже здивувався, почувши обурені крики жуків:

— Ану зараз же відпусти мене, хуліган! — вимагав Скарабей.

— Ти не маєш права мене чіпати, неук! — погрожував Жук-Олень.

